

MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID
EN VAN HET GEZIN.

10 oktober 1985.

Bestuur der Verzorgingsinstellingen.

N.R.Z.V.

Sectie "Erkenning"

AE/03/07

ADVIES VAN DE SECTIE "ERKENNING" (*) BETREFFENDE
HET COMITE VOOR ZIEKENHUISHYGIENE.

(*) De besluiten van de werkgroep werden door de sectie besproken en goedgekeurd tijdens de vergadering van 10.10.1985. Zij werden door het Bureau bekrachtigd per 14.11.1985.

INLEIDING.

Door de Raad van Europa werd op 19.9.1972 een resolutie aangenomen om de ziekenhuisinfecties tot een minimum te herleiden en dit door opleiding en door administratieve, financiële en technische maatregelen.

Het eerste voorstel behelsde de oprichting van comité's ter bestrijding van de infecties in de ziekenhuizen, het tweede voorstel beoogde het opstellen van schriftelijke richtlijnen voor de verzorgingsmethoden en -technieken, het derde voorstel handelde over de wijze waarop de ziekenhuizen dienen ontworpen en gebouwd.

Het vierde voorstel betrof de inrichting van een bijkomende opleiding in de ziekenhuishygiëne bij het algemeen basis leerplan van de geneesheren en de verpleegkundigen.

Een vijfde voorstel handelde over het medisch toezicht op het personeel, terwijl in het zesde voorstel werd gesproken over het stimuleren van het vorsingswerk in het domein van de ziekenhuishygiëne.

Op verzoek van de Minister van Volksgezondheid adviseerde de Ziekenhuisraad in verband met de samenstelling en de taken van het Comité voor Ziekenhuishygiëne.

Bij Kon. besluit van 24.4.1974 werd de oprichting van een Comité voor Ziekenhuishygiëne in elk ziekenhuis normatief opgelegd en werden tevens de taken omschreven waarmee het werd belast.

In de omzendbrief van 5.9.1975 werd het advies van de Ziekenhuisraad waarbij aanbevelingen werden geformuleerd betreffende de samenstelling van het Comité voor Ziekenhuishygiëne hernomen, en werd ook gesteld dat het Kon. besluit van 24.4.1974 zou aangevuld worden met normatieve bepalingen betreffende de samenstelling van het Comité en met een duidelijke omschrijving van zijn taken.

In april 1976 werd door de Ziekenhuisraad een advies opgesteld betreffende de functie en de bekwaming van de geneesheren en de verpleegkundigen die een aanvullende opleiding hebben ontvangen in de ziekenhuishygiëne en die zetelen in voornoemd Comité.

Naar aanleiding van een schrijven van de Voorzitter van het Nationaal Verbond der Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen aan de Minister, werd de N.R.Z.V., bij nota van 16.07.84 van de Directeur-generaal van het Bestuur der Verzorgingsinstellingen, uitgenodigd een advies uit te brengen betreffende de samenstelling van het Comité voor ziekenhuishygiëne, de uitvoerige omschrijving van zijn activiteiten en de wenselijkheid van een structurele aanpassing van de personeelskaders.

Een duidelijke omschrijving van de samenstelling en van de taken van het Comité dringt zich op, rekening houdend met de vaststellingen van de geneesheren-inspecteurs bij de erkenningsbezoeken, die de resultaten van een enquête van de Confederatie van de Verzorgingsinstellingen van 1980 bevestigen. (*)

De resultaten van een nationale prevalentie-studie naar ziekenhuisinfecties op 28 maart 1984 waarbij werd vastgesteld dat 10,3 % van alle patiënten en 13,3 % van de geopereerden één of meerdere ziekenhuisinfecties vertoonden, werpen ook heel wat vragen op betreffende de optimale werkwijze van de Comités voor ziekenhuishygiëne en de antibiotica profylaxies. (**)

Tenslotte dient vermeld dat de Raad van Europa op 25 oktober 1984 de aanbeveling heeft aangevuld betreffende de preventie van de ziekenhuisinfecties. (***)

-
- (*) Fonctionnement du Comité d'Hygiène Hospitalière. Dr. A. DE WEVER
Hôp. Belge n° 148 pages 35 à 44.
- (**) Nationaal Prevalentiestudie van ziekenhuisinfecties 1984
Afdeling Epidemiologie, Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie van
het Ministerie van Volksgezondheid, december 1984.
- (***) Recommandation n° R (84) 20 du Comité des Ministres aux états membres
sur la prévention des infections hospitalières.

VOORWOORD.**PRAKTISCHE ORGANISATIE VAN DE ZIEKENHUISHYGIENE.**

Om de hygiëne in de ziekenhuizen te bevorderen zijn er drie instanties werkzaam : het comité voor ziekenhuishygiëne, de verpleegkundige-ziekenhuishygiënist en de geneesheer-ziekenhuishygiënist.

De oprichting van een comité voor ziekenhuishygiëne is door het K.B. van 24 april 1974 verplicht voor alle instellingen. De opdrachten werden hierin slechts minimaal aangegeven en over de samenstelling ervan bestaat slechts een aanbeveling in de ministeriële omzendbrief van 5 september 1975. Daarom werden de samenstelling, de werking en de opdrachten van het comité voor ziekenhuishygiëne beter omschreven (zie V en VI). Het comité wordt beschouwd als een forum waarop de problemen van hygiëne in de instelling naar voor gebracht worden en besproken door de geneesheren die er werkzaam zijn, de verpleegkundigen en andere verantwoordelijken.

Omdat de leden van het comité voor hygiëne te zeer benomen zijn door hun beroepsbezigheden, worden zij bijgestaan door verpleegkundige-ziekenhuishygiënisten en door een geneesheer-ziekenhuishygiënist.

De verpleegkundigen-ziekenhuishygiënisten zorgen voor de band tussen het dagelijks ziekenhuisgebeuren en het comité voor ziekenhuishygiëne. Zij brengen de noodzakelijke inlichtingen en gegevens aan, waarop het comité voor ziekenhuishygiëne zijn beslissingen kan funderen. Zij staan ook in voor de praktische uitvoering en verspreiding van de voorschriften en richtlijnen uitgaande van het comité. In vele landen zijn verpleegkundigen-ziekenhuishygiënisten werkzaam, bv. de V.S. (practitioners in infection control), UK (infection control nurse), West-Duitsland (Hygiënefachschwester), Nederland (ziekenhuishygiënist),. In ons land hebben reeds meer dan 150 verpleegkundigen de aanvullende opleiding gevolgd. Aanleiding hiertoe was het advies van de Ziekenhuisraad dd. 22.4.1976. (Tweede advies van de Raad betreffende "Ziekenhuishygiëne" - ref. G/62.11.5 - n° 202)

De taak van de geneesheer-ziekenhuishygiënist is een oplossing te zoeken voor de problemen van ziekenhuisinfecties en hygiëne, de verpleegkundige-ziekenhuishygiënist de nodige leiding en ruggesteun te verlenen en de spil te zijn van het comité voor ziekenhuishygiëne. In de grote ziekenhuizen behelst dit een volledige dagtaak en opdracht. In de andere ziekenhuizen is het bij voorkeur een geneesheer van de staff, die zich deeltijds aan deze opdracht kan wijden. Op dit ogenblik wordt de opleiding aan één nederlandstalige en één franstalige universiteit gegeven. Een twintigtal geneesheren volgden deze opleiding geheel of gedeeltelijk, maar - voor zover zij in een ziekenhuis werkzaam zijn - oefenen zij er een ander specialisme uit.

De sectie "Erkenning" van de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen heeft dan ook volgend advies uitgebracht over de speciale bekwaming van de geneesheeren de verpleegkundigen in de ziekenhuishygiëne, over de samenstelling van het Comité voor Ziekenhuishygiëne en zijn activiteiten.

I. De geneesheer die een aanvullende opleiding ontvangen heeft in ziekenhuishygiëne. (*)

Bij het uitoefenen van zijn functie hangt deze geneesheer af van de medische directie van de instelling of, bij ontstentenis hiervan van de Geneesheer Technisch Raadgever van de directie.

A. Functies

De geneesheer treedt handelend op, in zijn hoedanigheid van raadgever, op de volgende gebieden :

1. Het opzetten van en het toezicht over de aseptische technieken, zowel in het operatiekwartier als in de medisch-technische diensten en de verzorgingseenheden.
2. Het toezicht op de afzondering van de besmette zieken, en de technieken die worden toegepast.
3. De registratie van de ziekenhuisinfecties.
4. Het opsporen van de infectiebronnen.
5. Het opsporen van de kiemdragers onder het personeel en de patiënten.
6. Het bacteriologisch toezicht van het ziekenhuismilieu in 't algemeen, en van de gevaarlijke zones in 't bijzonder, zoals het operatiekwartier, de eenheden van intensieve verzorging.
7. De controle van de technieken voor ontsmetting en sterilisatie, die aangewend worden in de verzorgingseenheden, het operatiekwartier en de sterilisatiedienst.
8. Aanbevelingen voor de oriëntatie i.v.m. de antibiotherapie.
9. Het uitwerken van richtlijnen voor, en het toezicht op :
 - a. Het huishoudelijk onderhoud en de ontsmetting van de oppervlakken.
 - b. De methodes van wassen die aangewend worden in de wasserij in het ziekenhuis, en de verdeling van 't linnen.
 - c. De hygiëne in de bereiding en de distributie van de voeding, zowel in de keuken als in de melkkeuken.
 - d. Het verzamelen en verwijderen van de ziekenhuisafval.
 - e. De bestrijding van het ongedierte.
10. Het bouwen of het verbouwen van de lokalen.
11. Het onderwijs en de recyclage van het personeel op gebied van ziekenhuishygiëne.

(*) hierna genoemd de geneesheer ziekenhuishygiënist.

Eventueel kan de functie worden uitgebreid tot de preventie van elk fysisch en psychisch risico, gebonden aan de hospitalisatie.

B. De opleiding

1. Om zijn functie te kunnen waarnemen, zal de geneesheer een basisopleiding gevolgd hebben die equivalent is aan deze van geneesheer-hygiënist. Ten behoeve van de ziekenhuishygiëne is deze opleiding aangepast en vervolledigd met o.a. begrippen over :

- Wetgeving inzake ziekenhuizen.
- Microbiologie.
- Methodenleer aangaande de microbiologische milieumonsters.
- Ziekenhuishygiëne.
- Sterilisatie en ontsmetting.
- Organisatie van het ziekenhuiswerk.
- Systemen voor communicatie en informatie in het ziekenhuis.

Het volledig onderwijs bedraagt + 300 uur.

2. Bij ontstentenis kan een ziekenhuisgeneesheer deze functie waarnemen indien hij het bewijs levert van een aanvullende opleiding die tenminste 100 uren bedraagt en die betrekking heeft op specifieke materies op het gebied van de ziekenhuishygiëne.

II. De verpleegkundige (*) die een aanvullende opleiding ontvangen heeft in ziekenhuishygiëne (**).

A. Functies

Deze verpleegkundige, gedelegeerd door de directie van de nursing, is een medewerster van de geneesheer die een aanvullende opleiding ontvangen heeft in ziekenhuishygiëne. Zij bekleedt een functie in het kader die haar toelaat haar taken efficiënt te vervullen.

1. Op het vlak van het Comité voor Ziekenhuishygiëne, waarvan ze deel uitmaakt, bezorgt ze inlichtingen en stelt ze principes en werkschema's op ; zij is betrokken bij het opzetten van criteria en het treffen van beslissingen.
2. Zij oefent de taken uit die haar zijn toevertrouwd door het Comité voor Ziekenhuishygiëne.
3. Zij neemt deel aan het onderwijs van het personeel inzake ziekenhuishygiëne.
4. Hij vervult een rol van supervisie :
 - door de werkmethodes in 't algemeen, en vooral de verzorgingstechnieken na te gaan ;
 - door de doeltreffendheid van het onderwijs en de gegeven inlichtingen te evalueren ;
 - door de doeltreffendheid van de nieuw ingevoerde methodes te evalueren ;
 - door bij het C.Z.H. verslag uit te brengen betreffende haar vaststelling in het raam van haar opdracht.

(*) of verpleger

(**) hierna genoemd de verpleegkundige ziekenhuishygiëniste

B. De opleiding

Om deze functie doelmatig waar te nemen, moet de verpleegkundige-ziekenhuishygiëniste een aanvullende opleiding ontvangen hebben in de hygiëne, ondermeer op de volgende gebieden :

- aanvullingen van microbiologie
- epidemiologie van de ziekenhuisinfecties
- complementen van algemene hygiëne
- hygiëne van het ziekenhuismilieu
- organisatie en architectuur van het ziekenhuis
- sterilisatie en ontzetting
- gezondheidsopvoeding
- actualisatie der verpleegtechnieken
- arbeidshygiëne

Dit onderwijs bedraagt minimaal 150 uren theoretische cursussen, gevolgd door een stage van 100 uren die wordt aangevuld met een rapport. De totale opleiding wordt gespreid over een periode van ten hoogste 2 jaren.

De opleiding geeft recht op een certificaat dat kan bekomen worden door gegradueerde verplegenden die ten minste het equivalent van drie jaren full-time ervaring hebben in het ziekenhuis en die een volledige opleiding genoten hebben om een kaderfunctie te kunnen bekleden. (licencie in ziekenhuiswetenschappen of gezondheidsleer of de diploma's B1 of D1 afgeleverd door de kaderscholen.

III. Belangrijkheid van de functie - Bezoldiging.

De bezoldiging van de geneesheer en/of van de verpleegkundige die de hierboven vermelde functies uitoefenen, en die de vereiste opleiding ontvangen hebben, komt ten laste van de verpleegdagprijs, tot een bedrag overeenkomstig het aantal punten dat de instelling bereikt voor de bezette bedden, t.t.s. :

D IENSTEN :	D of H = 1	A = 0,2
	C = 2	T = 0,1
	I = 3	K = 0,2
	M = 1,5	
	E = 1,5	
	N = 2	
	L = 3	
	B = 1	
	G = 1	
	S = 1	
	V = 0,2	

Een veltijds equivalent voor de geneesheer komt overeen met 1.200 punten ; voor de verpleegkundige komt dit overeen met 500 punten.

In principe wordt deze functie waargenomen door een geneesheer die reeds deel uitmaakt van de ziekenhuisstaff ; ze kan echter ook waargenomen worden door éénzelfde geneesheer voor verscheidene ziekenhuizen, mits een geschreven overeenkomst, en voor zover het aantal punten de 1.200 niet overtreft.

IV. Bezoldigingsregeling

De weddeschaal van de geneesheer die voltijds werkt, is gelijk aan het Rijksbarema 13/4

De weddeschaal van de verpleegkundige die voltijds werkt is gelijk aan het Rijksbarema 1/84. Indien een tweede verpleegkundige deze taak waarneemt in hetzelfde ziekenhuis geniet zij van het Rijksbarema 1/78

V. Samenstelling en werking van het Comité voor Ziekenhuishygiëne.

1. Het Comité voor Ziekenhuishygiëne bestaat met name uit :

- de directeur van de instelling
- de geneesheer-technisch raadgever van de directie
- de geneesheer ziekenhuis-hygiënist
- de microbioloog van de instelling
- de apotheker
- het hoofd van het verpleegkundig personeel
- de verpleegkundigen-hygiënisten
- 3 geneesheren werkzaam in de instelling

2. Het Comité wijst een voorzitter aan onder de leden-geneesheren.

3. Het Comité komt minstens 6 maal per jaar samen.

4. Het Comité is verplicht de diensthoofden, die betrokken zijn bij de behandelde materie, uit te nodigen.

5. Het Comité mag beroep doen op adviseurs.

VI. Taken van het Comité voor Ziekenhuishygiëne.

Het Comité voor ziekenhuishygiëne is een adviesorgaan van de medische directie van de instelling en is belast met de volgende taken :

1. Het opzetten van en het toezicht over de aseptische technieken, zowel in het operatiekwartier als in de medisch-technische diensten en de verzorgingseenheden.
2. Het toezicht op de afzondering van de besmette zieken, en op de technieken die worden toegepast.
3. De registratie van de ziekenhuisinfecties.
4. Het opsporen van de infectiebronnen.
5. Het opsporen van de kiemdragers onder het personeel en de patiënten.
6. Het bacteriologisch toezicht op het ziekenhuismilieu in het algemeen, en op de gevaarlijke zones in het bijzonder, zoals het operatiekwartier, de eenheden voor intensieve verzorging.
7. De controle van de technieken voor ontsmetting en sterilisatie, die aangewend worden in de verzorgingseenheden, het operatiekwartier en de sterilisatiedienst.
8. Aanbevelingen voor de oriëntatie i.v.m. de antibiotherapie.
9. Het uitwerken van richtlijnen voor en het toezicht op :
 - a. Het huishoudelijk onderhoud en de ontsmetting van de oppervlakken.
 - b. De methodes van wassen die aangewend worden voor het ziekenhuis, en de verdeling van het linnen.
 - c. De hygiëne in de bereiding en de distributie van de voeding, zowel in de keuken als in de melkkeuken.
 - d. Het verzamelen en verwijderen van de ziekenhuisafval.
 - e. De bestrijding van het ongedierte.
10. Het bouwen of het verbouwen van de lokalen.
11. De opleiding en de bijscholing van het personeel op gebied van ziekenhuishygiëne.
12. Het opstellen, in overleg met de betrokken hoofden van dienst, van een reglement van inwendige orde voor de operatieafdeling, de bevallingsafdeling en desgevallend de autopsielokalen.

VII. Toezicht op de activiteiten van het Comité voor Ziekenhuishygiëne.

De maatregelen die door het Comité worden genomen, moeten worden te boek gesteld in een register, dat kan geraadpleegd worden door de bevoegde geneesheer-inspecteur.

De voorstellen van de punten V., VI. en VII. van onderhavig advies moeten worden opgenomen in een Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 9° bis van de organisatorische normen van de algemene normen toepasselijk op alle instellingen opgenomen in bijlage bij het Koninklijk besluit van 23 oktober 1964.